

Б. ГАВРИЛОВ

НИЖИ

БОРИС ГАВРИЛОВ

НИКИ

Издательством книги Догъисту
Махачкала 1993

Гаврилов Борис.

Г—12 Ники: Стихигьо. — Махачкала: Даг.
кн. изд-во, 1992 г.—40 с.
Гаврилов Борис. Добро: Стихи.

Автор эни сборник «Ники» Борис Гаврилов, комики бу еки эз суьфдеи шогьиргьой тати, тьейсэгIэт зинде нисди. Омбардеки эни стихигьо, дешенде оморетгьо э и книг, нуьвуьсде оморет э песини салгьой гIуьмуьр энү. Э угьо гуфдире оморенуьт э товун ники, рэхьмедуьли, одомиети, гьэрдхунди эн ферзенд э пушой бе-бе-дедей хуьше, э товун муьгьбет, дусди, шолуми ве боворини.

Е ченд стихигьо нуьвуьсде оморет эри гIэ-илгьо.

И сборник гуьнжунде ве хьозур сохде омореву э десдин авторевоз.

ББК 84. Тат

Г 4702570200—34
М 123—93 84—93

© Гаврилов Б. 1993.

ISBN 5-297-00279-6

НИКИ

Пире мерд эдембу кошде,
Э пушой мэхъэлей хуьшде,
Е назуке, шив, емиш дор.
Эз у мугу е рэхъгирор:
— Эри чуьни туьре и. кор?..
Негъогъ мебош туь инжимиш,
Э дэгъ салиш нидуь емиш,
Нихури туь эз у бегъер...
Сере тик гирд мерд гъел-бегъел
Денишире сэхд мунд мэхътел.
Пуьрси мерд эз у гьелуьсди;
— Гьемишелуьг, ки зигъисди?..
И чуьклегъо келе бире,
Чире михурут бегъере.
Дуь э еки денишире,
Белкем э ёр овурд мере,
Рэхъмет гуфдире-гуфдире.
Кошги муну эз ме и дор
Эри хэлгъ хори едигор.
Ники гъисди лап хубе чи,
Гъич вэхд нирав у э пучи.

ФЕРЗЕНД

Кук, бугьо эз деде жейле,
Миофдону у э желе.
Гьич ниофу, е дузе рэхь,
Темизе дуьл, дусде хьэрмэхь.

Даде сохди туьре келе,
Ники туьре эри дире.
Э тенги туь у гьисд хьовир,
Ники юре, туь месох вир.

Шир дедере месох фурмуш,
Э тегьер гьэнэтлуье гьуш.
Ферзенд гьэрдхунди эй деде,
Гьер вэхд жун эри норе.

Кук эри деде гьисд ферзенд,
Гьеми кумек, гьеми гьэлхэнд.
Э номус туь имид бесде,
Эз эгьуьл туь шори сохде.

Эй даде бош, сигьде, ферзенд.
Эз дуьли бош гьэлхэнд, кеменд,
Эй деде бош, туь дуьл хоши,
Дедере небу ди серкуши.

ДУХДЕР ДЕРБЕНДИ

Рачи туьре дире духдер,
Эгьуьл паруьсд бегьем эз сер.
Ме э туь селт бисдорум бенд,
Раче гуьзел, духдер Дербенд.

Дори мере туь г'ов 'билогъ,
Гьенжире ме 'бисдорум гьогъ.
Ме э туь селт 'бисдорум бенд,
Раче гуьзел, духдер Дербенд.

Поисдуьм ме э желлей догъ,
Туьре дируьм эслогъ чиплогъ.
Ме э туь селт бисдорум бенд,
Раче гуьзел, духдер Дербенд.

Муйгьой сер туь, бу бухоре,
Партал тен туь—савзе хэре.
Ме э туь селт бисдорум бенд,
Раче гуьзел, духдер Дербенд.

Дерафди туь э гьэриш г'ов,
Луьсд бирэхьне, муйгьой туьш лов.
Ме э туь селт бисдорум бенд,
Раче гуьзел, духдер Дербенд.

Туьре дире, сохдум соймиш,
Бегьер туь гьисд, ширин, кишмиш.
Ме э туь селт бисдорум бенд,
Раче гуьзел, духдер Дербенд.

ОЙ ДУХДЕР-ДУХДЕР

Чумгьой туь мере,
Ведешенд эз сер.
Ой, духдер-духдер!
Зугьун туь мере,
Фурмунд тевесер.
Жон, духдер-духдер!
Гьич гьэгьри мебош,
Туь г'оси бире.

Ой, духдер-духдер!
Гу ёвош-ёвош,
Жигелей туьре.
Жон, духдер-духдер!
Туь гьони мере,
Селт сохдей фурмуш.
Ой, духдер-духдер!
Эз тешде туьре,
Не бирем хомуш.
Жон, духдер-духдер!
Сохденуьм минет,
Гу жигейтуьре.
Ой, духдер-духдер!
Меги туь хьуьжет,
Офим екире.
Жон, духдер-духдер!
Хосденуьм туьре,
Э тегьер ковтер.
Ой, духдер-духдер!
Сэхд дор дусдире,
Месах уре тер.
Жон, духдер-духдер!
Дусди туь дери,
Э дорун эн дуьл.
Ой, духдер-духдер!
Туь эй ме гьисди,
Гьер вэхд гьуьзуьргуьл.
Жон, духдер-духдер!

СЕВГИЛИГЬО

Кук: — Ме туьре дире гьисди,
Дуьл ме паруьсд гьелуьсди.
Э чумгьо товуш омо,
Дуьлеш гьэнет вероמו.

Сервори: Туь дуьлтгьоре шор сохде,
Лап сэхд бесде э еки.
Гереки сабуьр сохде,
Эхир ю гьисди ники.

Духдер: — Те туьревоз гоф сохде,
Дуьл ме лап тэгди сохде.
Бэхде офде эз еки,
Мисохим шори, ники.

Сервори: Туь дуьлтгьоре шор сохде,
Лап сэхд бесде э еки.
Гереки сабуьр сохде,
Эхир ю гьисди ники.

Кук: — Тейте туь мере дире,
Ме диренуьм дуьл туьре.
Хьол туьре не пуьрсире,
Дуьл ме динж нисе бире.

Сервори: Туь дуьлтгьоре шор сохде,
Лап сэхд бесде э еки.
Гереки сабуьр сохде,
Эхир ю гьисди ники.

Духдер: — Дуьлтго деруьт э гьэфес,
Кешире шоре нефес.
Э еки гьисдуьт рази,
Э дет сохденуьт вози.

Сервори: Туь дуьлтгьоре шор сохде,
Лап сэхд бесде э еки.
Гереки сабуьр сохде,
Эхир ю гьисди ники.

ШОВГІО

Э рафдеки э довгіо,
Тиж дениши ёр э ме.
Дорум ёре шовгіо,
«Рахым ниберуым э дуьшме!»

Э эеки хурде нун,
Сохдум шовгіо эри дусд.
Те песини дуьгълей хун,
Поисдени селт дуьруьсд.

Бесгъун доре дуьшмене,
Э хуне ме вогошдум.
Багъем сохде шовгіоре,
Согъбоширеш вегирдуьм.

СУФДЕИ КОГЪОЗ

Инжо иму ченд милет,
Гъисдим бирор эеки.
Даде—Ватани, гъелбет,
Эриму у-кумеки.

Кифлет ме инжо изму,
Гъисди взвод шешимьун.
Дануьсде бош, дусд, иму
Дуьшменгъоре микуьшим.

Э гъултугъ эн шеи ме,
Туь доре сирот дери.
Туь гъисдики э ён ме,
Э дуьл гъич терс недери.

МАХАЧКАЛА

Гьер мезрей, кучей шегьер,
Гуьллуьни раче төгьер.
Мейдугъо фирегъ келе.
Лап рачи Махачкала.

Хунегъо гьисдуьт гьуьндуьр,
Кучегъо пур гьуьзуьргуьл.
Мейдугъо фирегъ, келе,
Хуб рачи Махачкала.

Жогьилтго деаде беседе,
Гуфдиренуьт хэнуьсде.
Мейдугъо фирегъ, келе,
Лап рачи Махачкала.

Э руз сади си сали,
Шегьер сохд келе шори.
Мейдугъо фирегъ келе,
Хуб рачи Махачкала.

ШЭГІМЕЛЕЙ ДУЬНЬЕГЪ

Эз гьэргъи гювгъой ковре дерьёгъ,
Вероморе шэгІмелей дуьньёгъ.
Когъ зере, герм сохде хорире,
Дегиш сохде дивэгІ гьоворе.

Нуьгърей хорире вегирде,
Гуьллуье гебере дешенде.
Э дуьньёгъ лов сохде товуши,
Зиндере дорени дуьлхоши.

Эз лулей гIэсели паруьсде,
Эз гьер шербет жуьмуьсде.
Тигьгьэтлуь бире эз сер васал,
Хьэрекет сохде гIэнг эй гIэсел.

ДивэгI гьово хуб бире дегиш,
Бул бире: мейво, тэхуьл, емиш.
Эри инсон кешире жофе,
Деде дорени буле софо.

КОВРЕ РУЙНЕ

Е руз, эз минжи куче,
Э кул керг вери вече,
Эдембу видовусде,
Шуш-нефес юш бу гирде.

Ен ведоре э буруз
Поисдебу е хуруз.
Гьуьд-гьуьд сохде зе огол.
Чуь тегьери сер-сомбол!?!..

Сес хурузе шинире,
Керг гьелуьсди куьнд бире.
Те руз эхэйр бу доре,
Хуруз шувунд хуьшдере.

Хорире сохде пес-пес,
Гьэнет куфд, тенге нефес.
Песде пуьрси у эз керг:
И чуь хьоли? и чуь ранг?

Согы руз, лап те шохьонгум,
Хуруз гешд жуьгь-гендуьм.
Хуб жерге доре чине,
Селт бисдорутт дусд-ошне.

Керг вечере шенд эз кул,
Ю не хуруз гьуле-гьул.
Гогь богъче, гогь ресторан,
Эз сер ведешенд садан.

Гирошд рузгьо, мөгьгьо, сал,
Хуруз вир бисдо васал.
Шелей керг бисдо гурунд,
Э дерд-дуьлесди демунд.

Э чул хуруз бисдо пир,
Хьэё-хьуьрмет сахд у вир.
Вогошд руге кифлет,
Небире гьич хижолет.

Вечегьо вира бире,
Чарундут руй ишуре.
— Оморей, ковре руйне?..
Вир-сур бош, эз и хуне.

Дира гирде эз иму,
Э же бири те изму?..
Э хуне пой медени,
Эслогь рафде мидани.

Хуб гешдимге имбуруз.
Е ченд ужире хуруз,
Ченд керг, чендиге вире,
Офд миёв эз гIэре.

Мэҕһной эни стихи,
Гуйге бегьем миhi.
Варасите е-кем-биш,
Белкем бисдо угалмиш.

Ч Е Ш М Е

Э е чухуре гьуби,
Эз биней келе гьое,
Хорире сула сохде,
Зуте эй хилос бире,
Эз зир гурунде шеле.
Товушире эй дире,
Дебу э видов-видов,
Темизе палаше глов.
Гьое мисохд хьэрекет,
Эз сис, дигъле, хок, малад,
Глове гируь сэхд бере...
(Минжиниге небире).
У гурунди хуьшдере,
Э сер чешме веноре,
Эри уре тасунде,
Эз бине, селт хуьшг сохде.
Глов дебу э тешвиши,
Эри дире товуши.
Э зир хори, пэхьники,
Гье мибисдо глов кура,
Бире омбар, гьувотлуь,
Рэхь офде эри хуьшде
Лап эз биней эн гьое,
Сула сохде хорире,
Гьуьл зере, вероморе,
Зеверо э руй хори,
Товуши рузе эй дире.

Суьфде рихде эз жилгъэ,
У офдени тенге рэхъ,
Песде рихде глов эз ерх.
Зуте хьэрекет сохде
Э нуькере эй рихде,
Эри хуб гьэриш бире,
Э глов келе шэх-шэхэ.
Эри хэлгъ бу дуьлхоши.
Шегьертго бире обод,
Кор соху фабрик, завод.
Хори эз глов месд бире,
Гуьллуь соху гьерлоре.
Дусди бесде э еки,
Мемлекетго дуь шовго,
Сохдени келе ники,
Несохдени гьич довго.
Бу динжи, бэхдевери,
Гьемишелуьг э хори,
Овлодгьойму бу келе,
Дедегьо шори дире.

ТЕВЕР ВЕ БОНДУР

Е руз бондуре эз кор,
Огол зеруьт э гьомбор.
Челег шороб шенди бенд,
Гереки тозе кеменд.
Усдо вегирд карасди,
Зу фурамо гьелуьсди.
Огол зере у кумек,
Логун но э зир челег.
Тевере но э логун,
Гешде офд гьолинде гьовун.

Зуте гъуьч сохд тозе бенд.
Огол зере е ченд мерд,
Дегиш бисдо куьгъне бенд.
Гьер чире сохде кура,
Гешде не офд тевере.
Э жи?.. Чув бири тевере?..
Бондур, эз шегуьрд пуьрси, —
Ки, вогирди тевере?..
Эз ички пиён бире,
Дегешди э зир куьрси.
Бондур мунд сэхд мэхьтел.
Рафд э ён ю гъел-бегьел.
Тик гирде екем шувунд.
Гъишд дес-руй юре шушде,
Хуб диловунд э хуьшде.
Тевер мугу эз бондур:
— Эз ме поит екем дур.
Мегирит, негьогъ хуьужет,
Жендек ме гъисди эз пулат.
Зугьунме гъисди тиж, офлок,
Зере мисохум гъолок.
Хурек ме гъисд гъемише,
Гъолинде дор эн више.
Више эз ме терсире,
Гъетте дире лерзире.
— Весси, гъэйби, месох гоф,
Хуб нисди бире биинсоф.
Гъисдигеш сэхд эз пулат,
Воре боши туь гъэлет.
Гъери пуьрсуьм ме эз туь:
— Э чув дери гъувот туь?
Гъувот туь де гъемише,
Э у доргьой эн више.
Дуьмтевери нисдики,
Тевер кире гереки?.

Гье э у хори мунде,
Мисохи гье чуьк-чуьки.
Негьогъ мебош туь серсон,
Гъувот дери э инсон.
Эз чоги бесдейгеш лет,
Воре боши туь гъелет.
Ватане дуь товуши,
Ичку хурде бирей гьогъ
Екем хис, хуб бош уагъ.
Негьогъ медеше божэхь,
Ниофи эй туь хьэрмэхь.
Хуьжет гирде, мебош нэхьс,
Мивешени эхир парс.
Гуфди бондур эз тевер.
МэгІэною гьисд гьечи:
Сабуьр гьисди хубе чи.
Хуьшдере гирде зевер,
Эри хэлгъ мебош тевер.

ГЪОЗИЕЙ ГЕВГИИД ГЪУНШИМЕ

Сер ебо оmore мигІид нисону,
Э бологъ демунде эз товуней эну.
У дингьо-дагІотгьоре гирдегоргьо.
Э гІэдотгьой эн дини баворсохгьо.
Дуь мегъ пушоте сер гирденуьт кор,
Хьозури мигІиде хубте эри дире.
Суьфде бирени фикир гІорд гьогъоли,
Песде фикиргьо гьедерсуьз омбари:
Гъэлей гьобгьой муьси, хьэк ве гьогъоле,
Сери-тенире гереки восдоре.
Гушди, дуней, чендиге хоеи,
Шоробе нисд гъедер, чуьнки чор пейле
Рач томом небире «едихьоворе»,
Гьелбетте гьич вегирде «нис бире».

Дуь мегь пушоте сер гирде оmore,
Гуйге эждегьо эдее куьнд 'бире.
Гье э видов-видов дебире хэгьер,
Эз хьол ю мере гьер вэхд гьисди хэбер.

Тейте порхولة овурде эз дерьёгь,
Чендигьо гIэиле дорет э гирьё.
Чендигере эз кор небире можол,
ГIэиле дорет селт-бегьем э гIэжел.

Дуь мегь пушоте, гьер сал эй мигIид,
Хуьшдере куьшде гьунши ме ГевгIид.
Хьэкиш сохдени, офдоре вэгIдо,
Порхолиш шушдени эри хэлгъ э дерьёгь,
Гене гьуншире чорейге небире,
Эри мигIиди сохдени мэгIмеле.
ГIэйби гуфдире эз гьунши-мэхьэле.
Гьечи гуфдире ГевгIид эй хуьшде:
«Ебо мигIиде э рэхь декинуьм,
Худо келеи, мэгIмелере мидуьм,
Гереки мигIид гьеме чи хьозури.
Гьобгьош гьогьоле сохде оmore»
Пире мерд гьунши шову оmore,
Тикегьой хьэмисе вечи эз хуне.
Песде чаруьсде эз ГевгIид мугу:
— Туь и хьэмисе эз зу-сэхьэри,
Сухунде депучун э хок эн хори.
ГевгIид гьелуьсди пуьрси эз Шими;
— Нуне сухунде гуьногь нисдими?..
— Гьечуниге туьре, гьисдиге можол,

Дуриш гьисдиге, бер деше э г'ов.
Е ченд тоф г'ене гуфди пире мерд,
— Тэг'идини, мугу, де мере мегерд.

* * *

Шев нисону дечире омо,
Гьер жире чи э сер эн сифро:
Тэхъле хрен, кесни ве жуърмуьсдек
Чендиге хое, бушгъаб кобоб,
Пур те лэг'э choreкей шороб,
Нуьшдет гъеме э гъиругъ сифро.
«Офигъумош» «дуьздире» омо.
Песде мердгъо десе венорут,
«Писэхъ, моцо, моруре» хундут.
Сер гирде омо эри хунде,
Э нуботевоз «гъо-лэхъ-мо».
Э е лойге зену нуьшде,
Рази бируьт эз бэхш хуьшде.
Чуьнки зене у «келе худо»
Бэхш не дори эри хунде тиро.
Дуь шев миг'иде гировунд гъечи,
Гъунши ме Гевг'ид э хуней гъунши.
Хэйли вэг'идо, гирошде бэгъдо,
Песде сер Гевг'ид уэгъ бисдо.
Сэхд офдо у э дерд-дуьлесди,
Пул мэг'имеле гъониш нераси.
Гирошд мегъгъо, пес-песоеки:
Васал, гъоми, поиз, зимисдуш омо,
Зуьг'Ибе, пучунд, верфе э гъово,
Бисдо гуьрве, зурбое шэхде,
Небисдо гъич чум вожурде.
Е руз шахьонгум дере вожурде,
Серье диromo э дорун хуне.

Десе э кемер зере, мугу:
— Элле! Э духдер!
Шохьонгум э хэйр!..
Туй эжеи эхи? Гьич веди нисди
И хьэщд мегьи, духлер, мигИд варасди,
Венгесдей мере э дерд-дуьлесди.
Чуьни бегем, жон, хэгьер?
Эз туй нисди гьич хэбер.
— Э гьубет туй э хэйр,
Жон, духдер гІэме,
Гье чуьни мени хэгьер
Миро туйре.
— Гьечу магу-о, э етим мунде..
Туйлкире хуно бире бедгІэмел
Гьер дуь хунере у гьел-бегьел,
Эз зир чум гьемере гешдени.
Э у хунейге Серьё дирени,
Э зевер кровать холинче вери,
Э хубе гьимет верзирени.
— Бегем, ГевгИд, гьечи кор бире?.
Эй зури гене мигИд эдей бире.
Туй берде пуле овурде нис доре.
Екиш э меревоз некешири жофо,
Те у пулгьоре кура сохде ебо,
Чуьк-чуьки сохде, бирем оворе,
Те бердегоргьо овурде пулгьоре...
Те у пулгьо э дес оmore,
Хун хурдем, ме, хун верэхшире.
— Весси духдер, весси дие!
Хижолети эри чуь доре?
Пул туйре ме бердере хуно,
Мирасунум э игьролево.
Тейте отчёт колхоз бирени..
— Бошгу, энжэгь, эй дуьле герми,

Вэхиз, эз у хуне е чи ди!
— Туьре гъич гІэйб ниёв бөгө,
Эз хуней ме чи эри берде?
Серьё десе зере э кемер,
Тик-тик поисдени э лэгІэй дер,
— Гъеле мере гІэйб миё биёв?
Сенгъ биёв э сер дуьшме,
И хьэшд мегъи пуле берде,
Не пули, не мэгІемеле...
Гуйге Серьё вози гъоволент,
Вешенд хуьшдере э тегьер пелент.
Кәши холинчере эз бел гирде,
Пучунде дено э гъултутъ хуьшде.
— Гьоргой туьре пул-чи бисдо
Биёр пул мере, бер мол туьре!
Дуьл ГевгІид сэхд бисдо гурунд,
Гуйге э ю корде вогъунд.
Тик гирде сере хуб дениши,
Гуйге хунере торики шиши.
Веромо сэхде хинике-шэхде,
Песде сер гирд эри гиристе.
Э ёр ю омо рузгьой гІэили,
Песде чуйтам биирор ю Хьиз,
Холинче доробуге э сер жигъиз.
ШовгІо овурд у эз лэгІэй хуьшде,
Ижире гъэлетиэри несохде.
Хэили вэхд гирошде бэгъдо,
Э колхоз отчет бисдо.
ГевгІид гьетте пуле вегирде,
Зу э лой Серьё видовусде.
Доре пуле, мэгІемелере,
Вегирдени холинчере.
— Элле, э духдер, чуй тэгІди бу?
Невирихдейки, гъеле мунденгу, —
Серьё сохдени мигъровуни, —

Гъеме туьре хуно мибисдо токи.
Бер мигИид туьре э рэхь деки!..
ГевгИид диеш хьуьршлуь 'бире,
Гуфди э дуьл деbugьоре:
— Эйчуьни мере ижире мигИид,
Дие у гъэлети́ре нисо́ху ГевгИид.

1935 с.

СТИХИГЬО

ЭРИ ГЭИЛГЬО

Ш Е Н Д Е

Нединже Шенде,
Урок нис хунде.
Гоф учителе,
Гуш нисе гирде.

Гуш вени, бебе,
Гуюм эри туь.
Чуьтам хундеге,
Э школе кук туь.

Э хвэёт школе,
Нединжи сохде.
Эз ю чуьк-чуьклете.
Гэиле кифде.

Э вэхд урокиш,
Динж нисе нуьше.
Э Хьэим-Мишиш,
Гьэлем вогъунде.

Учитель э класс,
Гье гуфдирени:
— Шенде месох сес!
Урок гуш вени.

Гъич нубогьоре,
Нисе дануьсде.
Чуьнки э хуне,
Хьозур нис сожде.

Отметкей Шенде,
Гьер вэхд гьисди «кол».
Гъич—гъечу хунде,
Нисе бире ков.

Битемиз бире,
ГӀэил туь, гьер вэхд.
Мугьоег бошит,
Э гӀэил хуб, сэхд.

Чудки бире,
Книг ве дефдер.
Лап усол хунде,
Гьэдерсуьз омбар.

Гуш вени хэгьер,
Гуюм эри туь.
Чуьжире тегьер,
Биреге кук туь.

Чуьлки омор
Шенде э урок.
Бегьем пичире
Э малад ве хок.

Э ехэн Шенде
Гъич седеф неде.
Гье веди бире,
Синей эн геде.

Гьер руз э школе,
Бирени у дир.
Нэхуьгьой гедеш,
Гьисди биле-бил.

Э сер эн геде,
Верн хэйли муй.
Нибу жуьнд рафде,
Эз мурдале буй.

Гьечи оmore,
ГЭил туь деде.
Инжо э школе,
Эри гИилм хунде.

Миё туь, бебе,
Деде ве хэгьер.
Гьемише бошит,
Э фикир—хэёл.

Шев ве руз, гьер вэхд,
Уроке пуьрсит,
Дефдереш винит,
Нубош гуш венит.

Дануьсдитге хуб,
Сохит кумеки.
Пуьрсиритге уш,
Гьисд келе ники.

Ишму эз хэёл,
Мешенит гьич вэхд.
Чуьинки руз эн у,
Миё бу хош-бэхд.

Бигьилит у Шенде,
Хунде варасуь.
Э шоре метлеб,
Нике руз расуь.

ШОРЕ РУЗ

Бирей хэлеф, туь, хуб келе,
Эз поревоз гье е салле.
Гьони бирей туь хьофд сале,
Миё бурай туь э школе.

Деде эри туь восдоре,
Хьозур сохди гьер чире.
Сумке, пенал не карандаш,
Е ченд дефдер эн шекуьлкеш.

Бабе рафде ди э туку,
Восдори тозе пойвоку.
Е ченд магазине гешде,
Форма восдори песде.

Туь хэлеф келеи гьони,
Эри хунде рафденини.
Э гьер урок туь э школе,
Хуб гуш вени учителя.

СЕБЭХЬ

Себехь бири, руз бири,
Чирогьлегьо нисд бири.
Хэбер ваги: «чуь бири?..»
Товуш офдо лов бири.

Товуш офдо лов бисдо,
Торе булут нисд бисдо.
Хэбер веги: «бисдо?..»
Нике хэбер лов бисдо.

Офдо герми лов сохде,
Булутгьоре хьэл сохде.
Воруш э хори рихде,
Тэхуьле хуб бул сохде.

Офдо лов сохде герми,
Гьер лоре гуьллуь сохде.
Бесде шертгьой шолуми,
Саламети овурде.

Т Э Х У Ъ Л

Гереки сер суьфде,
Гъэдуьр нуне дануьсде.
Нуне зир пой эй сохде,
Э инсон нис гуьнжуьсде.

Воре-воре туь шени,
Луьгъэй нуне э хори,
Були нун эри Ватан,
Гъиоди девлет ве шори.

Зэхьмет ранжбер омбари,
Те нуне веровунде.
Согь сал у тье э чули,
Те овурде расунде.

Гьер жоре гьисди жофо...
Жофой ранжбер зиёди:
Э воружи ве верфи,
Тум шенде веровунде.

Воре, хэлеф, туь шени,
Тилтей нуне э хори,
Були тэхуыл эй Ватан,
Гьисди девлет, бэхдевери!

Д Э Г І Н О

Холей Хивит,
Зен эн Дивит.
Гьер руз себэхь,
ДэгІно зере,
Кук хуьшдере,
Гье мигуфди:
— Дениш хэлеф,
Эз и куче
Эй гирошде,
Гьер вэхд эз рэхь,
Согь-саламет,
Эй гирошде
Мие боши
Хуб мугьует,
Туь э хуьшде..

* * *

Э гьер жиге,
Э кучегьо.
Веруьт фонарь
Се рангегьо.
Э у фонарь,
Туь хуб дениш,
Кучегьореш,
Лап хуб виниш.
Лап зевери.

Догє товуш,
Гъип гъирмизи,
Мєсох тэгІди,
Эй гирошде
Туь гІээзизи,
Миє пои
Туь гьелуьсди.
Дан ки туьре,
Эй гирошде,
Гъич рэхь нисди.

* * *

Догє товуш,
Зип зерде ранг,
Туь бош хомуш,
Мевеги луьнг.
Догє товуш,
Сип савзе ранг,
Хьэрекет сох,
Э хэлгъэвоз
Эй гирошде,
Туь луьнг веги,
Рэхь очутъи
Эй гирошде,
Э рэхь неде,
Гъич е хэто.

* * *

Негогь эгер,
Нисдге фонарь,
Туь у вэжди,
Мєсох тэгІди.

Суьфде дениш
Э тараф чеп,
Нисдге машин,
Рэхьэ гирор
Дуз те ниме.
Песде дениш
Э тараф расд,
Нисдге машин
Зуте гирор,
Нимейгере
Мундигьоре.
Кучеш варасд
Мугъоет бош,
Туй э хуьшде,
Согъ-саламет
Эй гирошде.
Э рэхь дери,
Секонои.
Темэхь месох,
Эй гирошде,
Мугърет бош,
Туй эз хуьшде.
Воре-воре,
Кучегьоре,
Гьеме еки
Гирошдеки,
Сохит вози.
Гьер руз гьечи,
Холей Хивит,
Зен эн Дивит,
Хуб гIэиле,
ДэгIно зере,
Мифуьрсо дуз,
Эри хунде,
У э школе,

ХУРУЗ

Мэхис хуруз, мижиш мезе,
Зуте вэхиз, рач гІуь-гІуь зе
Те лов бире товуши руз,
Зуте гІуь-гІуь зе туь хуруз.

Вэхиз гІэйл зуте эз хов,
Товуш чуьшме хуб бири лов.
Воре гуют туьре «тембел»,
Зуте вэхиз туь гьел-бегьел.

Туь зе хуруз гІуь-гІуь сэхдте,
ГІэйл хэбер бугу зуте.
Дес-руй шушде, чой, нун хурде,
Зу э школе эри рафде.

ГЪЭДЭГЪЭ

Чуькле туплей ризини,
Зерд, кову, гьирмизини.
Гьисдигеш руе вози,
Мере гьисди лап рази.

Гуш вени э ме Беше,
Дан эри туь гьемише.
Сохдигеш веше-веше,
Воре зени э шише..

Бисдорумге ме мурдал,
Ранг ме мирав гьел-бегьел.
Туь медеше э биле,
Эри мурдали бире.

ХИНИҚИНИ

Гъвой рузгор гъсди хиниқ,
Эдей шенде верф астале.
Шевгъош бирет хэйли торик,
Веди нисдуът менг, астаре.

Сеггъой куче лете бесде,
Эз мейдузи те сер тепе.
Гье эдете видовусде,
Хориш бири гъэлпе-гъэлле.

Доргъой више бесдет лечек,
Гъул тик гуърдет эй вежесде.
Э шэх кулок зеренуът чек,
Гуърве эдей луьжуь бесде.

Эз богъ: бэгли, гэрму, сиби,
Гъич ниофит е емише.
Руй эн хори бири сити,
Гов луькере бири шише.

Фердо чуйшме эз гъутъ асму,
Товуш доре мидуь герми,
Шэждей рузиш бире пешму,
Хиникитьош мибу гьемин.

ПОИЗ

Гирошд гъами, омо поиз,
Гъизгъин герми бисдо гюжиз.
Вокурд кулок, вено воруш,
Песде гъово, бисдо хомуш.

Гъеме гъушгъо, бесдет десде,
Хъозур бирет эй паруьсде.
Ранжбер эн дигъ, бирет хъозур,
Эри гъишде верфе э чул.

Кими доргъо ёвош-ёвош,
Е ченд велге селт дорет лош.
Лап чуьн заргер, глов-суьрх доре.
Дегиш сохдет ранг ишуре.

Хэйли булут кура бире,
Бисдо келе биренгъине.
Вено туьнде сайлов, воруш,
Селт вир бисдо эз гъово гъуш.

Савзе велтгъо зеруьт зердов,
Кулок сохди э зир дор лов.
Гъе эз хори кешумоле,
Бердени дуз те бин куле.

П О И З

Омо поиз, воруш шур-шур,
Ерхгъой куче глов бисдо пур.
Емиш доргъо гъеме гъони,
Могъбул, сер гъуз, тигъини.

Хэйли кутэхь бирет рузгъо,
Дегиш бири эвир гъово.
Гъушгъо е рач суру беседе,
Эдет шев-руз гъе паруьсде.

Не мунди у савзе-холи,
Вамасири хок эн хори.

Хуышге хори хуб сахди гъиз,
Эз и буле воруш поиз.

Велггьой доргъо хэзон бире,
Кулок берди те 'бин куле.
Гуйге гъеме деруът э хов,
Э сер нерме хьелов эн гъов.

Э кор деруът ранжбер гъони,
Зуте бегьер вечирени.
Те верф э хори нуьшде,
Кутон зере, тум кошде.

ЗИМИСДУ

Гирошд поиз, воруше руз,
Доргъо поисд; хэзон, сер гъуз
Вокурд зуыг'бе, 'бисдо хиник.
Шевгъош 'бисдо хэйли торик.

Эслогъ бире гъово дегиш,
Вокурд туфон гъэтмегъэриш.
Доргъо бире бегъем г'Эруыс,
Сипре дуьгуьр дегуьрд гъер руз.

Дуллу бире лужуьй дуьгуьр,
Гуйге бируьт селт эз шише.
Бугеш угъо омбар гъуьндуьр,
Миофдорут леше-леше.

Мивомундге э серини,
Бирен'бируьт гирисдени.
Угъоре 'бу эз офдо терс,
Мигируьсдуьт рихунде г'Эрс.

Гъушгъо гъеме буре пэхъни,
Эй гӀзилгъо овурд шори.
Куче пури: киршо, коньки,
Эдет жесде гъеме еки.

К И Р Ш О

Билгъоре огол зе Ершо,
— Биё жегъим э киршо.
Э гъово веригеш чуьшме,
Хори гъисди чем-чене.

— Эри киршо жегъисде,
Герме партал воисде.
Мирасуь шэхдей хиники,
Герме партал нисдики.

— Дара воку партале,
Э пойгъойтуьш немери.
Зу ведиро игӀэре,
Жегъит туь не Мирвори.

Дениш э у гӀзилгъо,
Чуьтармеиге угъо.
Киршо гъисди лап шумол,
Э верф бирет билесмол.

Верфе туьр-туьр несохде,
Гъич ни деравт э хуне.
ГӀзилгъо шори сохде,
Хубе нефес кешире.

Е Л К А

Чуь рач вараисди ёлка!
Гуйге тьисди селт бике.
ГӀэилгьо мэгӀни хунде,
Чек зеренуьт вежегьисде.

Гьетте оморе эз више,
Бэхш овурде гьемияше.
Дуьл хоши, шори, ники,
Динжи эри гьемееки.

Э гьер тараф ъбу саламет,
Рэхьэт зигьуьт инсонет.
Деде-бале рач нуьшде,
Дуь эз еки шори сохде.

В А С А Л

Гуьрвее зимисду гиросд,
Гуьллуюе васал вогошд.
Герме рузгьой васали,
Хьэл сохд верфе эз хори.

Герми чуьшме, рач буре гужлуй,
Хори ъбисдо рач, савз, гуьллуй.
Герме рузгьой васали,
Шори овурд э хори.

ГӀэнигьо эз луле паруьсде,
Шербете эз гуьл жуьмусде.
Э герме рузгьой васал,
ГӀэниг кура сохде гӀэсел.

СЕРНОМЕ

Ники	3
Ферзэнд	4
Духдер дербенди	4
Ой духдер-духдер!	5
Севгилигьо	6
ШовгЮ	8
Суьфден когъоз	8
Махачкала	9
ШэгІмелей дуьньёгь	9
Ковре руйне	10
Чешме	12
Теве ве бондур	13
Гъозией ГевгІид гъуншине	15

СТИХИГЬО ЭРИ ГІЭИЛГЬО

Шенде	22
Шоре руз	25
Себэхь	25
Тэхуьл	26
ДэгІно	27
Хуруз	30
Гъэдэгъэ	30
Хинижини	31

Поиз		31
Поиз		32
Зимисду		33
Киршо	34
Ёлка		35
Васал		35

Борис Гаврилов

ДОБРО

Редактор Н. И. Гилядов

Художник С. И. Идрисова

Худож. редактор Э. В. Лубьянов

Техн. редактор С. К. Амирханова

Корректор Н. Х. Авшалумова

ИБ 2603

Сдано в набор 12.08.92. Подписано в печать 13.10.92. Формат 70x90¹/₃₂. Бумага тип. № 3. Гарнитура «Литературная». Печать высокая. Усл. печ. л. 1,46. Уч.-изд. л. 1,33. Тираж 200. Заказ 362. Цена договорная.

Дагестанское книжное издательство Государственного комитета республики Дагестан по делам издательств, полиграфии и книжной торговли
367025, Махачкала, ул. Пушкина, 6.

Типография им. С. М. Кирова Государственного комитета республики Дагестан по делам издательств, полиграфии и книжной торговли
367025, Махачкала, ул. Маркова, 51.

Борис Гаврилов

ДОБРО

На татском языке